

MVO-visie 2019 – 2025

Geactualiseerd in 2020

DeNederlandscheBank

EUROSYSTEEM

Duurzame welvaart

Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO) sluit aan bij onze missie. Als centrale bank, toezichthouder en resolutie-autoriteit maken we ons immers sterk voor financiële stabiliteit en dragen we daarmee bij aan duurzame welvaart in Nederland. Voor de jaren 2019 – 2025 hebben we een MVO-visie opgesteld die past bij onze missie en mandaat, in 2020 is de visie geactualiseerd op basis van stakeholderonderzoek. Onze visie richt zich op twee thema's:

- Houdbare economische groei zonder schadelijke effecten voor de leefomgeving;
- Een inclusief financieel en economisch systeem.

Als onafhankelijke organisatie gericht op de lange termijn zijn we bij uitstek gepositioneerd om een aanjagende rol te vervullen op MVO-gebied. Hierbij gebruiken we ons vermogen om partijen te verbinden. Op ons initiatief is bijvoorbeeld het Platform voor Duurzame Financiering opgericht. Ook zijn we één van de oprichters van het Central Banks and Supervisors

Network for Greening the Financial System (NGFS), waarvoor we op dit moment tevens de voorzitter leveren. Ander voorbeeld is dat we komend jaar op internationaal vlak meerdere partijen bij elkaar gaan brengen om objectieve duurzaamheidsstatistieken te ontwikkelen.

We adresseren de bovengenoemde thema's via onze kerntaken als centrale bank, toezichthouder en resolutie-autoriteit. Zo hebben we in 2019 klimaatrisico's in ons toezicht verankerd, de *Principles for Responsible Investment* ondertekend en een overgang gemaakt naar 100% gebruik van biologisch katoen bij de productie van bankbiljetten. De twee thema's staan niet op zichzelf. Duurzame welvaart komt immers tot stand wanneer sprake is van houdbare economische groei zonder schadelijke effecten voor de leefomgeving (thema 1), en door een inclusief financieel en economisch systeem (thema 2).

Beide thema's dragen bij aan de Sustainable Development Goals (SDGs) van de Verenigde Naties. Dit zijn zeventien mondiale doelen waarmee organisaties, bedrijven en overheden

zich committeren aan het substantieel verbeteren van de stand van de wereld in 2030. Door aan te sluiten bij de SDGs maken we onze MVO-visie herkenbaar voor de maatschappij en voor andere organisaties. We zetten specifiek in op het leveren van een bijdrage aan de realisatie van de volgende vier SDGs:

- 8. Waardig werk en economische groei
- 12. Verantwoorde consumptie en productie
- 13. Klimaatactie
- 17. Partnerschappen voor de doelen

Om de invulling van de twee thema's te concretiseren, hebben we zes speerpunten geformuleerd die in deze visie nader worden toegelicht.

Economische groei zonder schadelijke effecten voor de leefomgeving

In het klimaatakkoord van Parijs hebben bijna 200 landen afgesproken de opwarming van de aarde te beperken tot ruim onder de twee graden. Zowel de opwarming van de aarde als de overgang naar een klimaatneutrale economie vormen een bron van prudentiële risico's. Dit raakt DNB in haar missie en kerntaken.

Sinds de financiële crisis leggen we meer nadruk op toekomstgericht toezicht met een verscherpte aandacht voor duurzaamheid. Daarnaast nemen we als onafhankelijk economisch adviseur deel aan het publieke debat over de

energietransitie, CO₂-beprijzing en een klimaatneutrale economie. Ook willen we duurzaamheidsaspecten verder integreren in ons eigen reservebeheer en het betalingsverkeer.

Om economische groei zonder schadelijke effecten voor de leefomgeving te bevorderen, hebben we vier speerpunten geformuleerd:

1. We brengen klimaat- en milieurisico's in kaart voor de financiële sector en stimuleren dat ze worden opgepakt;
2. We zetten duurzaamheidsvraagstukken, zoals de overgang naar een klimaatneutrale economie, op de agenda;

3. We beleggen onze reserves op een duurzame manier;
4. We integreren duurzaamheid in onze bedrijfsvoering.

Via deze vier speerpunten dragen we bij aan SDGs 8, 12, 13 en 17.

Een inclusief financieel en economisch systeem

Duurzame welvaart vraagt om een inclusief economisch en financieel systeem, waarin financiële diensten goed toegankelijk zijn en de continuïteit van kritische financiële functies gewaarborgd is. DNB draagt vanuit haar centrale bankadvies, resolutie en toezichttaak bij aan dit thema.

Via onze adviestaak zetten we ons in voor een inclusief economisch systeem. Zo onderzoeken we de drijvers van welvaart, inclusief de verdeling van inkomens en vermogens en de toegang tot het financiële stelsel en de sociale zekerheid. Ook maken we ons sterk voor een gelijke behandeling van huidige en toekomstige generaties in het pensioenstelsel.

Via onze toezicht-, resolutie- en betalingsverkeertaak maken we ons sterk voor een inclusief financieel systeem. Ons toezicht is gericht op betrouwbare instellingen die hun verplichtingen nakomen. Als instellingen toch in de problemen komen, zorgen we ervoor dat ze op een gecontroleerde en zorgvuldige manier worden afgewikkeld. Doel is dat kritieke functies kunnen

doorgaan en klanten toegang houden tot betaaldiensten en hun spaargeld. Verder richt DNB zich er vooral ook op om het betalingsverkeer toegankelijk te houden voor kwetsbare groepen met een financiële kennis- of digitale achterstand, en financiële inclusie in landen met een minder ontwikkelde financiële sector. Zo zitten we het Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer voor dat zich richt op bevordering van de maatschappelijke efficiëntie van retailbetalingsverkeer, verlenen we financiële educatie aan een breed publiek en technische assistentie aan

jonge centrale banken en vertegenwoordigen we enkele in financieel-economisch opzicht opkomende landen in de IMF-kiesgroep.

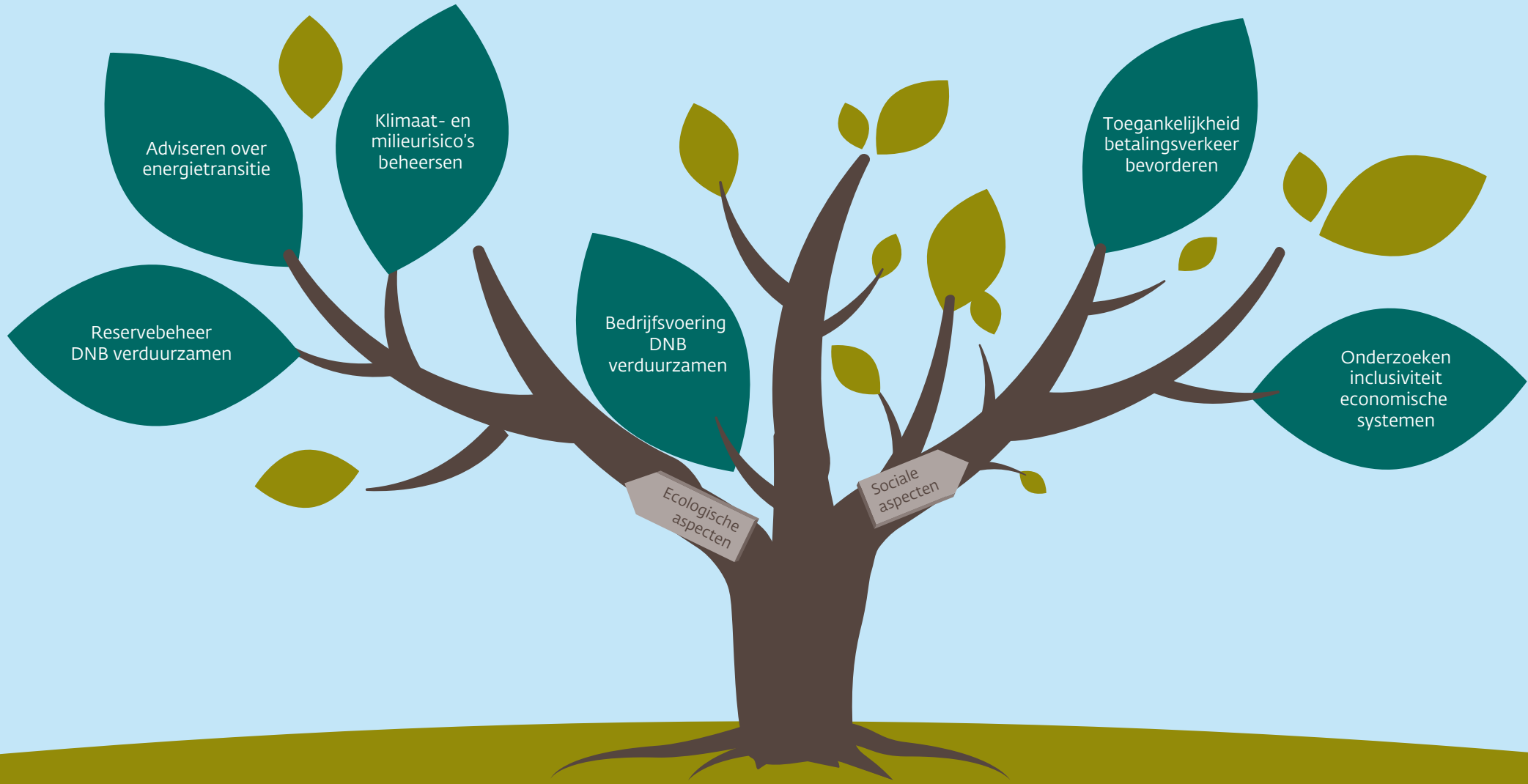
Om een inclusief financieel en economisch systeem te bevorderen, hebben we twee speerpunten geformuleerd:

5. We doen onderzoek naar houdbare en inclusieve economische groei;
6. We bevorderen de toegankelijkheid van het betalingsverkeer.

Op deze manier dragen we bij aan SDGs 8 en 17.

Duurzame welvaart

Speerpunten

Klimaat- en milieurisico's

Speerpunt 1 We brengen klimaat- en milieurisico's in kaart voor de financiële sector en stimuleren dat ze worden opgepakt

Waarom doen we dit?

Klimaatverandering en de energietransitie vormen bronnen van risico's voor de financiële sector. Door de prudentiële impact van deze risico's in kaart te brengen en aan te sturen op een betere beheersing daarvan door de financiële sector, levert DNB een bijdrage aan duurzame financiële stabiliteit. Als toezichthouder vinden we het bovendien belangrijk dat financiële instellingen duurzaamheid integreren in hun kernprocessen en daarover transparant zijn naar de maatschappij. Daarnaast is de verwachting dat maatschappelijke betrokkenheid van financiële instellingen positief kan bijdragen aan het publieke vertrouwen in de financiële sector als geheel.

Wat willen we bereiken – lange termijn?

DNB verankert klimaat- en milieurisico's in het toezicht en verwacht dat financiële instellingen tijdig anticiperen op veranderingen die op ze afkomen. Doel is dat zij inzicht hebben in de impact van klimaat- en milieurisico's op hun korte- en langetermijnsoliditeit en, waar nodig, maatregelen nemen om deze risico's te beheersen. Verder maken we de impact van ecologische veranderingen op financiële instellingen en de financiële stabiliteit inzichtelijk. We zullen onze kennis hierover delen, onder andere via het Nederlandse Platform voor Duurzame Financiering en het internationale NGFS. Bovendien vervullen we internationaal een aanjagende rol om klimaat-gerelateerde risico's te integreren in relevante toezichtregels.

Wat gaan we in 2020 doen – korte termijn?

Inmiddels heeft DNB de identificatie en beheersing van klimaatrisico's in grote mate verankerd in haar toezicht op banken, verzekeraars en pensioenfondsen. In 2020 zal dit verder ten uitvoer worden gebracht. Concreet betekent dit dat we klimaatrisico's adresseren in toezichtgesprekken, *onsite*-onderzoeken en de verplichte periodieke eigen risicobeoordeling van instellingen.¹ Ook zal DNB komend jaar verkennen op welke wijze de beheersing van klimaatrisico's geïntegreerd kan worden in markttoetredings- en toetsingsvereisten en in hoeverre gedrag en cultuur binnen financiële instellingen van invloed zijn op duurzame financieringsbeslissingen. Ook verbreden we de gehanteerde werkwijze voor klimaatrisico's naar andere duurzaamheidsrisico's, zoals het risico van afnemende biodiversiteit.

Verder spannen we ons in voor grotere bewustwording van klimaatrisico's in de financiële sector en voor de integratie van aandacht voor klimaatgerelateerde risico's in internationale financiële wet- en regelgeving. In 2020 kaarten we klimaatrisico's bijvoorbeeld aan in gesprekken met instellingen in de betaal- en effectenketen en publiceren we een analyse over klimaatrisico's in de vastgoedsector. Ook gaan we de klimaatstresstestmethodologie verfijnen om beter inzicht te krijgen in de gevolgen van een disruptieve energietransitie voor de financiële sector. Deze nieuwe methodologie kan als basis dienen voor een internationale aanpak voor klimaatstresstesten. Tot slot gaan we komend jaar samen met de Europese Centrale Bank (ECB) de CO₂-uitstoot van de financiële marktinfrastructuur in kaart brengen, alsmede de mogelijkheden om deze te verlagen.

Energietransitie

Speerpunt 2 We zetten duurzaamheidsvraagstukken op de agenda

Waarom doen we dit?

DNB ziet klimaatverandering en de energietransitie als twee van de grootste uitdagingen voor de economie. Energie en economie zijn onlosmakelijk verbonden: voor vrijwel alle economische activiteiten is immers energie nodig. Het klimaatakkoord van Parijs en het klimaatbeleid dat daaruit volgt zullen impact op de economie hebben. Op het moment dat economische groei gepaard gaat met grootschalige ecologische schade is deze niet duurzaam. Het is daarom van belang om rekening te houden met de effecten van economische groei op milieu- en klimaatverandering en vice versa. Als centrale bank heeft DNB een rol om dergelijke uitdagingen op de agenda te zetten.

Wat willen we bereiken – lange termijn?

We willen een actieve rol spelen in het klimaatdebat. De nadruk ligt op de economische effecten van klimaatverandering en de energietransitie en de rol van de financiële sector daarin. We willen vernieuwende en agenderende onderzoeken doen en de resultaten publiceren om daarmee het publieke debat met onderbouwde feiten te voeden. Daarbij brengen we de belangrijkste economische risico's en kansen in kaart voor de vorming van effectief klimaatbeleid zonder onnodige (economische) kosten. Om internationaal vergelijkbare analyses mogelijk te maken en ontwikkelingen regulier te kunnen volgen, spelen we ook een actieve rol in de ontwikkeling van internationale statistieken over het meten van de mate van duurzaamheid van de financiële sector.

Wat gaan we in 2020 doen – korte termijn?

In 2020 blijven we de afspraken uit het Nederlandse Klimaatakkoord kritisch volgen en adviseren we waar passend de overheid. Dit geldt met name voor economische maatregelen, zoals de wenselijkheid van de invoering van een CO₂-belasting. Ook zal DNB de overheid aansporen tot aanscherping van het klimaatbeleid als de afgesproken klimaatdoelen niet gehaald dreigen te worden. Op EU-niveau zal DNB de afspraken voor een nieuwe Green Deal kritisch volgen. Verder doen we onderzoek naar de rol van duurzame financiële producten in de transitie naar een klimaatneutrale economie. DNB wordt tot slot samen met het IMF penvoerder van een statistisch paper over het meetbaar maken van duurzame financiering, dat de basis zal vormen voor de verdere ontwikkeling van internationaal vergelijkbare

officiële statistieken over duurzaamheid in de financiële sector. Tot slot zal DNB meedenken over de rol van klimaatoverwegingen in de evaluatie en eventuele herziening van de monetaire beleidsstrategie van de ECB.

Duurzaam reservebeheer DNB

Speerpunt 3 We beleggen onze reserves op een duurzame manier

Waarom doen we dit?

DNB heeft de ambitie maatschappelijk verantwoord te beleggen (MVB). Als investeerder bevorderen we op deze manier de verduurzaming van de economie en verkleinen we de *Environmental, Social and Governance* (ESG)-risico's van onze reserves. Bij de vorming van ons MVB-beleid zoeken we aansluiting bij internationaal geaccepteerde principes, standaarden en codes zoals de *Principles for Responsible Investment (PRI)* en de *UN Global Compact*. Met de MVB-integratie in onze beleggingsportefeuilles willen we een goed voorbeeld geven en meer instellingen bewegen tot duurzaam beleggen.

Wat willen we bereiken – lange termijn?

DNB is de eerste centrale bank die de *Principles for Responsible Investment* heeft ondertekend. Daarmee hebben we ons sinds 2019 gecommitteerd aan een zestal principes over verantwoord beleggen. Zo integreren we ecologische en maatschappelijke aspecten steeds verder in onze beleggingspraktijken en rapporteren we over onze voortgang op dit gebied. Ook willen we goed inzicht hebben in hoe klimaat- en andere ESG-risico's onze portefeuilles raken en de rol die onze beleggingen kunnen spelen in de overgang naar een klimaatneutrale economie. Verder willen we onze voortrekkersrol in het Eurosysteem ten aanzien van MVB handhaven en effectief blijven inzetten. Daartoe nemen we deel aan nationale en internationale werkgroepen gericht op MVB. We delen bijvoorbeeld onze kennis met andere

centrale banken via het NGFS en we dragen bij aan de publicaties van dit netwerk.

Wat gaan we in 2020 doen – korte termijn?

Dit jaar integreren we de PRI-principes verder in ons beleggingsbeleid. Voor de intern beheerde beleggingen ontwikkelen we een raamwerk om ESG-criteria structureel mee te kunnen nemen in het beleggingsproces. Voor de extern beheerde beleggingen zetten we stappen om de aandelenportefeuille verder in lijn te brengen met ons MVB-beleid omtrent uitsluitingen, *norm-based screening, voting & engagement* en ESG-integratie; eerder hebben we dit proces al doorlopen voor de extern beheerde obligatieportefeuille. Daarnaast gaan we invulling geven aan een nieuwe klimaatstrategie. Op de korte termijn betekent dit dat we de CO₂-voetafdruk

van onze eigen portefeuilles in kaart brengen en een klimaatstresstest uitvoeren.³ Ook zullen we in een periode van twee jaar een target allocatie van tenminste EUR 400 miljoen naar groene obligaties opbouwen.

Duurzame bedrijfsvoering DNB

Speerpunt 4 We integreren duurzaamheid in onze bedrijfsvoering

Waarom doen we dit?

DNB wil consistent zijn tussen woord (extern uitdragen van duurzaamheidsthema's) en daad (duurzaamheid integreren in onze bedrijfsvoering). In dat kader ambiëren we een klimaat- en milieubewuste werkwijze voor onze bedrijfsvoering. Duurzaamheid wordt daarom consistent meegenomen in onze besluitvorming over onderwerpen zoals huisvesting, inkoop, ICT en reisbeleid.

Wat willen we bereiken – lange termijn?

De komende jaren wordt een energieneutraal Cashcentrum in Zeist gebouwd en ons kantoor aan het Frederiksplein gerenoveerd. In 2019 is een hoge duurzaamheidsambitie vastgesteld voor het gerenoveerde kantoor. Zo zal het energielabel verbeteren van G naar A+++.

Ook wordt het gerenoveerde gebouw

gasloos, stoot het naar verwachting ruim 80% minder CO₂ uit en voldoet het aan duurzaamheidskeurmerken.¹ De verwachting is dat zowel het Cashcentrum als het gerenoveerde Frederiksplein in 2023 gereed zijn.

Verder is duurzaamheid een belangrijk criterium in ons inkoopbeleid. Doel is het gebruik van grondstoffen zo veel mogelijk te reduceren. In dit kader zijn we ondertekenaar van de Green Deal Circulair Inkopen. Ook streven we *social return* na met ons inkoopbeleid. Daarom leggen we contractueel vast dat een deel van de opdrachtwaarde wordt besteed aan arbeidsplaatsen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Tot slot wil DNB een klimaatneutrale organisatie zijn. DNB maakt voor haar elektriciteitsvoorziening alleen gebruik van groene energie en compenseert

haar CO₂-uitstoot. Medewerkers van DNB reizen gepast, sober en terughoudend. Voor internationale reizen binnen een straal van 500 km wordt in de regel met het openbaar vervoer gereisd. In het woon-werkverkeer wordt het gebruik van auto's ontmoedigd en door DNB gefaciliteerd woon-werkverkeer wordt emissieloos.

Wat gaan we in 2020 doen – korte termijn?

In 2020 begint de renovatie van het kantoor aan het Frederiksplein en verhuizen onze medewerkers naar een tijdelijk gebouw. De renovatie zal op duurzame wijze geschieden, waarbij we via certificering objectief gaan meten dat zowel de verbouwing als het gerenoveerde gebouw aan onze duurzaamheidsambities voldoen. De tijdelijke huisvesting heeft energielabel C en voor de inrichting ervan maken we

zoveel mogelijk gebruik van bestaand meubilair. Daarnaast gaan we met vier grote leveranciers in gesprek over de invulling van de afspraken op het gebied van arbeidsparticipatie. Ook herzien we ons inkoopbeleid met als doel circulariteit, duurzaamheid en waar mogelijk *social return* bij iedere aanbesteding mee te nemen. Eén van de aanbestedingen die we in 2020 gaan doen is voor de leaseauto's. Duurzaamheid zal hier een belangrijk criterium zijn met het oog op het lange termijn doel van een emissieloos woon-werkverkeer. Verder gaan we in 2020 de uitvoering van ons reisbeleid evalueren en waar nodig aanpassen. Tot slot start medio 2020 de transitie naar nieuwe energiezuinige ICT-datacentra. Met de ICT sourcingpartners worden rapportages opgesteld welke inzage geven in het energieverbruik van de verschillende ICT-omgevingen van DNB.

¹ Het pand beoogt het keurmerk BREEAM Outstanding (*****) en WELL Platinum te verkrijgen.

Onderzoek inclusief economisch systeem

Speerpunt 5 We doen onderzoek naar houdbare en inclusieve economische groei

Waarom doen we dit?

We streven naar houdbare welvaart en een inclusief economisch systeem. Welvaart bevat naast materiële welvaart ook andere (niet-financiële) aspecten. Inclusiviteit houdt in dat het economische systeem en de sociale zekerheid voor iedereen toegankelijk zijn en blijven. Een belangrijk voorbeeld daarvan is een arbeidsmarkt die elk talent waardeert en benut. Dat vergt onder andere de ontwikkeling en efficiënte inzet van menselijk kapitaal. Door onderzoek te doen naar en advies uit te brengen over deze niet-financiële aspecten van welvaart, dragen we bij aan een inclusief financieel en economisch systeem.

Wat willen we bereiken – lange termijn?

Als onafhankelijke centrale bank hebben we vooral een onderzoeks- en adviesrol. Zo kunnen we de uitruil tussen verschillende aspecten van welvaart inzichtelijk maken. De focus op duurzaamheid en de lange termijn houdbaarheid van bijvoorbeeld het pensioenstelsel impliceren dat we zowel de welvaart van huidige als toekomstige generaties meewegen in onze adviezen en onderzoeken. Hierbij is tevens van belang dat groepen niet systematisch worden uitgesloten of achtergesteld, bijvoorbeeld wat betreft toegang tot de arbeidsmarkt, woningmarkt en sociale voorzieningen.

Wat gaan we in 2020 doen – korte termijn?

In 2020 voeren we verdiepende analyses uit van de arbeidsmarkt, woningmarkt, kredietverlening en het betalingsverkeer. Daarbij wordt nadrukkelijk gekeken naar mogelijkheden om de inclusiviteit en toegankelijkheid van deze markten te vergroten. De uitkomsten van deze analyses vormen de basis voor beleidsadviezen. Bij het arbeidsmarktonderzoek ligt de focus op een evenwichtiger opbouw en financiering van arrangementen voor vaste en flexibele arbeid. Bij de kredietverleningsanalyse richten we ons op een goede werking en toegankelijkheid van de kredietmarkt

voor het MKB. Ook in de woningmarkt- en betalingsverkeersanalyses besteden we aandacht aan de toegankelijkheid, onder andere voor starters en mensen met een financiële kennisachterstand. Tot slot blijven we dit jaar vanuit onze adviesrol betrokken bij de verdere uitwerking van het Pensioenakkoord om de toekomstbestendigheid van het pensioenstelsel te borgen.

Toegankelijkheid betalingsverkeer

Speerpunt 6 We bevorderen de toegankelijkheid van het betalingsverkeer

Waarom doen we dit?

DNB heeft de taak om een goede werking van het betalingsverkeer te bevorderen. Gezien de snelheid waarmee betaalmethodes veranderen, is er een risico dat bepaalde kwetsbare groepen achterblijven en uitgesloten worden. Financiële educatie en inclusie zijn essentieel om brede toegang tot het betalingsverkeer te waarborgen.

Wat willen we bereiken – lange termijn?

We willen dat iedereen toegang heeft tot het betalingsverkeer. Dat vraagt om een duidelijke en begrijpelijke informatievoorziening. Het belang van financiële educatie neemt toe vanwege de vergaande digitalisering van het betalingsverkeer en de trend dat consumenten steeds meer financiële beslissingen zelf moeten nemen. Ook werken we aan een optimaal functionerende chartale keten, waarin contant geld algemeen geaccepteerd blijft, afstort- en opnamemogelijkheden bereikbaar zijn en de betrouwbaarheid en veiligheid van contant geld gewaarborgd blijft.

Wat gaan we in 2020 doen – korte termijn?

Via het door DNB voorgezeten Maatschappelijk Overleg Betalingsverkeer (MOB) onderzoeken we de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het retailbetalingsverkeer voor consumenten en MKB-ondernemers, om kwetsbare groepen en knelpunten in het betalingsverkeer in kaart te brengen. Het MOB vindt dat ook in een context van een dalend gebruik van contant geld het voor de maatschappij belangrijk is dat contant geld goed blijft functioneren en zal zich in 2020 ook richten op de vraag of contant geld zijn rol als toonbankbetaalmiddel kan

blijven vervullen. Tot slot bieden we duidelijke en begrijpelijke financiële educatie, onder meer via het eigen bezoekerscentrum en deelname aan initiatieven als de Week van het Geld en Wijzer in Geldzaken.